

SEKSOLOGINEN AIKAKAUSKIRJA

3(1), 2018

JULKAISIJA:

Suomen Seksologinen Seura ry
Helsinki

Toimittajat:

J. Tuomas Harviainen

Hanna Vilkkä

Osmo Kontula

ISSN 2342-723X

Esipuhe: Seksuaalivaikutukset ja arki

Hanna Vilkka, *VTT, sosiologi*

Tämän julkaisun neljän tekstin kantava yhteinen teema on seksuaalivaikutukset. Seksuaalivaikutusten kontekstina kaikissa on ihmisen arki ja hänen elämänsä seksuaalisena kipuiluineen, toiveineen, tuen ja kuulumisen tarpeineen. Mitä yhteistä on seksuaalikasvatuksella, seksitaudeilla, lapsettomuudella ja psyykkisellä sairaudella? Haapan, Suomisen ja Kylmän (2018) sanoin: Ne ”koskettavat aina vähintään kahta ihmistä.”

Sihvonen tarkastelee katsauksessaan, millaista tietoa on raportoitu tahattoman lapsettomuuden vaikutuksista seksuaalisuuteen ja miten seksuaalivaikutusten hoito näyttäytyy seksuaaliterapiassa. Lapsettomuuskokemus merkitsee Sihvosen (2018) mukaan katkosta, muutosta tai käännekohtaa elämänkaressa. Tahaton lapsettomuus muuttaa odotettua elämäntähtäystä. Siksi olisi tärkeää, että seksuaalisuuden kysymykset huomioitaisiin lapsettomuutta kokevien psykososiaalisessa tuessa tai terapiassa. Psykososiaalinen tuki kannattelisi tulevaisuusorientaatiota ja helpottaisi sopeutumisprosessia. Sihvosen katsauksen mukaan tahattoman lapsettomuuden parissa on edelleen tutkimustarvetta. Erityisesti tutkimusta tarvitaan sen määrittämiseksi, mitkä tekijät säätelevät seksuaalivaikutuksia ja mistä tapauskohtaiset erot johtuvat lapsettomuutta kokevilla.

Haapa, Suominen ja Kylmä kuvaavat seksitautitartunnan saaneiden kokemusta arkeensa, tulevaisuuteensa ja muihin ihmisiin. Kuten kirjoittajat toteavat, taudin kanssa eläminen vaikuttaa aina jollakin tavalla ihmisen seksuaalisuuteen. Seksuaalivaikutukset seksitautitartunnan saaneilla näyttäytyvät muun muassa hankauksina parisuhteessa ja haavoittuneena seksielämänä. Haapan, Suomisen ja Kylmän (2018) mukaan seksitautien ennalta ehkäisemistä voidaan kehittää entistä vaikuttavammaksi. Tämä edellyttää sitä, että seksitaudin kanssa elämiseen liittyviä asioita tuodaan tutkimuksissa monipuolisesti esiin. Tutkimusta tarvittaisiin etenkin kumppanin näkökulmasta, jolla ei ole tartuntaa.

Vilkka, Hotta ja Koskela (2018) esittelevät käynnistettyä sateenkaari-ihmisten läheisten ja omaisten vertaistoimintaa, joka käynnistettiin Kanta-Hämeen mielenterveysomaiset ry:ssä syksyllä 2017. Läheisen mielenterveysongelmista on usein vaikea puhua. Erityisen vaikeaa se on, kun oma tai läheisen elämä on monimuotoista sukupuolisesti tai seksuaalisesti. Yhteiskunnassa herkästi ajatellaan, että sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön identifioidut on syy psyykkiseen oireiluun. Alttius psyykkiseen oireiluun rakentuu kuitenkin arjen kuormittavuudesta, stressistä ja suojaavien tekijöiden murtumisesta, eikä sukupuolesta tai seksuaalisuudesta. Vertaisryhmätoiminnan tarkoitus on työstää omaisten tai läheisten kanssa yhdessä yksilöllisiä kuormittavuudesta tai arjen paineista kertovia tunteita ja asioita, kartuttaa voimavaroja ja jaksamista vertaisten kanssa sekä ehkäistä oman ahdistuksen tai masennuksen kehittymistä huolen keskellä.

Ammatillinen seksuaalikasvatus on myös vaikuttamistyötä. Seksuaalivaikutukset näkyvät niin seksuaalisuuteen liittyvässä suhtautumisessa yhteiskunnassa kuin jokaisen ihmisen omana kasvuna seksuaalisuudessaan. Ruuhilahti ja Åman (2018) määrittelevät tekstissään ammatillista seksuaalikasvatusta sekä tarkastelevat ammatillisen seksuaalikasvattajan toimintaperiaatteita ja eettisiä ohjeita. Kirjoittajat antavat seikkaperäisen mutta tiiviin katsauksen seksuaalikasvattajan eettisiin ohjeisiin, jotka on hyväksytty NACS:n yleiskokouksessa Tartossa vuonna 2016. Tiivistyksestä ammatillisen seksuaalikasvattajan on helppo rakentaa huoneentaulu omaan työtilaan.

Haapa, Suominen ja Kylmä (2018) toteavat artikkelissaan, että ”seksuaalisuus on yksi ihmisyyden keskeinen elementti, joka kuitenkin on ihmisen kaikkein salaisin ja henkilökohtaisin ominaisuus.” Seksuaalisuudella on jokaisen ihmisen elämäntähtäyksessä paikkansa. Omassa elämäntähtäyksessä Ruuhilahden ja Åmanin (2018) mukaan jokaisen pitäisi voida tuntea ja kokea oman seksuaalisuutensa positiivisena ja arvokkaana. Kuitenkin seksuaalisuuteen kietoutuvat pulmat, kuten lapsettomuus, mielenterveysongelma tai seksitaudit, saattavat olla hyvinkin ahdistavia ja arkea kuormittavia myös läheisille. Silloin saatetaan tarvita neuvoa, tukea ja ammatillista seksuaalikasvatusta myös läheisille. Kuten Vilka, Hotta ja Koskela (2018) toteavat: Kun läheisellä on keinoja

huolehtia omasta hyvinvoinnistaan, hän jaksaa tukea läheisen hyvinvointia. Elämänlaatu saattaa kaikin puolin kohentua jokaisella. Erilaisten arjen seksuaalivaikutusten keskellä mielen hyvinvointi tukee sekä omaa että toisen seksuaalista hyvinvointia ja päinvastoin. Tekstien keskeinen viesti on: Seksuaalisuuden ja mielen hyvinvointi kuuluu kaikille.

Lähteet

Haapa, T., Suominen, T. ja Kylmä, J. (2018) Tartunnan saaneen kokemus seksitaudista suhteessa arkeen, tulevaisuuteen ja muihin ihmisiin. *Seksologinen aikakauskirja* 3 (1), 3-15.

Ruuhilahti, S. ja Åhman, S. (2018) Seksuaalikasvatus ja eettiset ohjeet. *Seksologinen aikakauskirja* 3 (1), 35-37.

Sihvonen, J. (2018) Seksuaalisuus lapsettomuuskokemuksen kourissa. *Seksologinen aikakauskirja* 3 (1), 16-34.

Vilkkä, H., Hotta, M. ja Koskela, K. (2018) Astu SaTu:n — Hyvinvointi kuuluu kaikille! *Seksologinen aikakauskirja* 3 (1), 38-40.